

Critics - Point

...2019...

Ἐντὶ 25ης Μαρτίου καὶ 28ης ἐπετείου τοῦ
Μεγάρου Θεοπάλαβο «πρόγραμμα» ΚΟΑ!

15/2019.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΚΑΙΤΟΙ ΑΡΧΙΣΑ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩ τακτικὰ συναυλίες τῆς ἀπὸ τὸ 1950 περίπου, τολμῶ νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ὡς τὸ 2011, ὅταν συμπλήρωσε τὴ β' τριετία του ὡς καλλιτεχνικὸς διευθυντὴς τῆς ὀ αναντικατάστατος ἀρχιμουσικὸς Βύρων Φιδετζῆς, ἡ Κρατικὴ Ὀρχήστρα Ἀθηνῶν, πέραν τῆς συμβολῆς τῆς καθ' ὅλο τὸ ἔτος στὴ διάδοσῆ τῆς Ἐντεχνῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς (ΕΕΜ) ποτὲ δὲν παρέλειψε νὰ τιμῆσει μὲ συναυλίες ἀποκλειστικῶς (ἢ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς) ἑλληνικῶν ἔργων τῆς δύο μεγάλες ἐθνικῆς ἐπετείου, 25ῆ Μαρτίου καὶ 28ῆν Ὀκτωβρίου. Μετὰ τὸ 2011... ἄς μὴ συζητήσουμε καλλίτερα τὸ θέμα γιὰτὶ *πονᾶ ἀβάσταχτα*. Σὲ ἄλλες, ὀλβιότερες διευθύνσεις τῆς, ἡ τελευταία συναυλία τῆς ΚΟΑ ποὺ παρακολουθήσαμε (Πέμπτη, 21 Μαρτίου 2019), θὰ ἔπρεπε ὀπωσδήποτε νὰ εἶναι ἀφιερωμένη ἀποκλειστικὰ στὴν 25ῆ Μαρτίου. Ἐντ' αὐτῆς, ἕνα πρόγραμμα ποὺ οἱ μόνου συμμετέχοντες Ἑλληνες (πλὴν, φυσικὰ τῶν μελῶν τῆς ΚΟΑ), ἦσαν δύο (ἄντὶ ἑνός: ἄλλο πάλι τοῦτο!) ἀρχιμουσικοὶ σὲ πρόγραμμα τελείως ἐξωμουσικῆς ἐμπνεύσεως, μὲ θέμα δύο ξένα ἔργα, ἕνα πασίγνωστο, ἕκδ. 1725 καὶ ἕνα (ἀδίκως βέβαια) πλήρως παραγκωνισμένο τοῦ 1899. Ἐπισημαίνουμε ἀκόμη ὅτι τὴν ἴδια ἡμερομηνία, συμπληρώθηκαν ἀκριβῶς 28 χρόνια ἀπὸ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Μεγάρου Μουσικῆς: μέγας καὶ παμπόνηρος ἐχθρὸς τῆς ΕΕΜ, ὀ μακαρίτης Μεγαροκτίτωρ, ἀπέφυγε σατανικότητα τὴ γειτνίαση τῆς 25ῆς Μαρτίου: βάφτισε τὴν πρώτη περίοδο *Πειραματικὴ (che bella*

parola!), φώναξε τὸ σύνολο ἐγγόρδων τοῦ μεγάλου Ρώσου σολίστ βιόλας **Γιούρι Μπασμέτ** (ρωσ. Юри́й Абрамови́ч Башме́т, γ. 24.1.1953) καὶ προγραμματίσε γιὰ λίγες μέρες ἀργότερα μιὰ συνηθισμένη συναυλία τῆς Κ.Ο.Α. (τότε πολὺ χειρότερης ἀπὸ ὅτι σήμερο), μὲ ἓνα μόνο σύντομο ἑλληνικὸ ἔργο, τοῦ Ἀντιόχου Εὐαγγελιάτου.

Τὰ δύο σχολιαζόμενα ἔργα, ἀντιστοιχοῦν στὸ α' καὶ β' μέρος τῆς συναυλίας. Ἄγνοῶ τὸ φωστῆρα πὺ ἐβάλε πλάι-πλάι δύο ὑφολογικῶς ἄσχετα ἔργα, μὲ μόνο κοινὸ σημεῖο τὶς...⁴ ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ ἦμουν νευροφυσιολόγος γιὰ νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸ ὅποιο (ἴσως καὶ ἀνύπαρκτο) περιεχόμενο τοῦ κρανιακοῦ του θόλου. Ἐνῶ μῆνες τώρα σπάζω τὸ κεφάλι μου γιὰ ν'ἄβρω τί...«εἶναι στὴ φύση μας» πὺ ἀγνωστο ἀπὸ πότε ὀρύεται μὲ γιγαντιαῖα καὶ ἀκαλαίσθητα τυπογραφικὰ στοιχεῖα τὸ ἀναλόγων διαστάσεων πρόγραμμα τῆς ΚΟΑ πὺ θυμίζει... χασαπόχαρτο, ἐπιτηδευμένα «ἐξευγενισμένο»...

1. BIBALANTI, ANTONIO [**Vivaldi, Antonio**, 1678-1741]: *Οἱ Τέσσερις ἐποχὲς* [ἰταλ. *Le quattro stagioni*], ἔργο 8, γραμμμένο περ. 1716-17. ἔκδ. Ἀμστερνταμ. 1725: φυσικὰ τὸ γνωστότερο ἔργο του, ἴσως ἀξεπέραστο ἔκτοτε δεῖγμα αὐτοῦ μετὰ 120 χρόνια περίπου ὀνόμασαν προγραμματικὴ μουσικὴ: Τέσσερα κοντσέρτι γκρόσσι, καθένα σὲ τρία μέρη (γοργό-ἀργό-γοργό): Ἄρ. 1, *Ἡ ἀνοιξή* [ἰταλ. *La Primavera*], μι μείζ., RV¹ 269. Ἄρ. 2, *Τὸ καλοκαῖρι* [ἰταλ. *L'Estate*], σολ ἑλ., RV315. Ἄρ. 3, *Τὸ φθινόπωρο* [ἰταλ. *L'Autunno*], φα μείζ. RV 293. Ἄρ. 4, *Ὁ χειμώνας* [ἰταλ. *L'Inverno*], φα ἑλ. RV 297. Ἐρμηνεύθηκε ἀπὸ τὸν ἐξαίρετο βιολιστὴ καὶ συνθέτη **Σίμο Παπάνα** (γ. Θεσσαλονίκη, 1979), πρῶτο βιολί τῆς Κ.Ο.Θεσσαλονίκης. Ὅσο καὶ ἂν μπορῶ νὰ καταλάβω, ἴσως καὶ ἀπρόθυμα νὰ δεχθῶ τὴν ἐρμηνευτικὴ του προσέγγιση ὡς βιολιστοῦ-ἀρχιμουσικῶ σαν «κάτι διαφορετικὸ», ὁμολογῶ ὅτι ἔμεινα ἀναυδὸς ἀπὸ τὴν ἀπρόσμενα ὀργιαστικὴν ὑπερκινητικότητα τοῦ παιξίματος, τὶς ἔντονες ἀντιθέσεις τέμπι καὶ δυναμικῆς. Παρὰ τὶς τεράστιες ἀπορίες μου ἐπιμένω πάντα ὅτι ὁ Παπάνας καὶ διεδραμάτισε καὶ ἔχει

¹ RV = **Ryom Verzeichnis**, γερμ. «Κατάλογος Ρυόμ». Εἶναι ἀρκτικόλεξα ἐνδεικτικὰ τοῦ ἀριθμοῦ πὺ ἀντιστοιχεῖ στὸ ἐκὸστοτε ἀναφερόμενο ἔργο Βιβάλντι, στὴν ἀρίθμηση τοῦ καθιερωμένου πιά κατάλογου ἔργων του ἀπὸ τὸ Δανὸ μουσικολόγο Πέτερ Ρυόμ (γ. 1937)

ἀκόμη νὰ διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στὴ μουσική μας, τόσο ὡς βιολιστὴς ὅσο καὶ ὡς συνθέτης. Ὅσο ἂν καὶ δύσκολα ἐπικοινωνοῦσα μὲ τὴν ἐρμηνεία, ὑπῆρχε **σκεπτικό** στὰ ὅσα ἔκανε.

2. ΓΚΛΑΖΟΥΝΩΦ, ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΒΙΤΣ [ρωσ. Алек-
сандр Κωνσταντίνουβιτς Глазунόβ, γ. 1865 – θ. 1936): *Οἱ Ἐποχές*
[ρωσ. Времена года], ἀλληγορικό μονόπρακτο μπαλλέτο (4 σκηνές +
Ἀποθέωση), σὲ χορογραφία Μάριου Πετιπᾶ, γράφτηκε καλοκαῖρι 1899 καὶ
πρωτοπαίχθηκε στὸ θέατρο Μαριΐνσκυ Ἀγ. Πετρούπολεως. Ἄκουγα τὸ
ἔργο γιὰ πρώτη φορά καὶ καταχάρηκα τὴ μουσική του καὶ τὴν ἐνορ-
χιστρωτική του φαντασία, ποὺ πετύχαινε μὲ εὐφάνταστες ἡχοχρω-
ματικές ἀντιθέσεις καὶ φευγαλέες αἰχμηρότητες, νὰ δημιουργεῖ ἀκόμη καὶ
ψευδαισθήσεις ἀτονικότητες. Τὸ διήθυνε ὁ τελείως ἄγνωστός μας ὡς
τώρα **Ἑκτορας Ταρτανῆς**. Περίσσεια δόση ἀδρεναλίνης στὴν πάντως
μελετημένη κινησεολογία του, συχνὰ ἐμπόδιζε ἀφομοίωση τῆς ἀνετης
ροῆς τῶν μουσικῶν νοημάτων ἔργου ἀναμφίλεκτα ἀπολαυστικοῦ. Ἦταν
τὸ μόνο πιθανόν συσχετίσιμο σύμπτωμα μὲ τὴν ἀπὸ τοῦ 2014 μαθητεία
του στὸν ἐκ Βύρωνος σιβηριανὸ, ποὺ ὀρκίστηκα νὰ μὴν τὸν ξανακούσω
ποτέ, μὰ ποτέ μου πιά: ὁ Τζώρτζ Μπέρναρντ Σῶ, ἐπιφανὴς
μουσικοκριτικός, ὅταν ἐψέγη ἐπειδὴ ἔφυγε στὴ μέση μιᾶς συναυλίας
ἀποκρίθηκε μὲ τὸ ἱρλανδέζικο χιούμορ του: «δὲ χρειάζεται νὰ φάω ὅλο τὸ
αὐγὸ γιὰ νὰ καταλάβω πόσο κλούβιο εἶναι» Τὸ πόσο ἔπεσα διάνυ στὴν
ἐκτίμησή μου γιὰ δαῦτον, μπορεῖτε ἀνετα νὰ τὸ διαπιστώσετε ἀπὸ τὴν
κριτικὴ τοῦ ἐγκυροτάτου Igor Toronyi-Lalic στὴ διαδικτυακὴ μορφή
τοῦ βρετανικοῦ *Spectator* γιὰ τὴ ρωσικὴ ταινία *Ντάου*, ὅπου ἐμφανί-
ζεται ὁ Ρωσοπρόβλητος, ἐπιεικέστατα «ἐκκεντρικός» μαέστρος — θὰ
τὸν χρυσώσουμε καὶ μεγαλοβδομαδιάτικα γιὰ τὸ *Ρέχβιεμ* τοῦ Βέρντι Ἐν
τιμῇ ντρέπομαι νὰ γράψω τί κάνει στὴν ταινία. Τίτλος τῆς κριτικῆς
γιὰ τὸ *Ντάου*; **Dau is not just a pretentious fraud – it’s rather
disgusting** [Τὸ *Ντάου* δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ ξιππασμένη ἀπάτη—εἶναι
μᾶλλον ἀηδιαστικό]. Ἡ κριτικὴ Λάλιτς ἀναρτήθηκε 16 Φεβρ. 2019,
ὥρα 9 π.μ. Διαβάστε τὴν καὶ τὰ λέμε. **O Tempora, o mores!** (ΜΜΑ,
αἴθουσα ΧΔΑ, 21.3.2019).

Λέξεις: 782.

